

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΑΝΤΡΕ ΚΟΡΤΙΣ

Η ΦΟΝΙΣΣΑ

ΜΕ ρωτάτε γιατί, πάτερ μου; Θέλετε να σάς πω τό γιατί;... Δεν σάς φτάνει ότι ώμολόγησα τὸ ἔγκλημά μου; Θέλετε να μάθετε καὶ τὰ ἐλατήριά του;... Νά, θέλησα να σώσω τὴν κόρη μου, αὐτὸ εἶν' ὄλο. Δὲν με καταλαβαίνετε ἀκόμα; Ἀκούστε... Θὰ σάς διηγηθῶ τὴ ζωὴ μου καὶ ἴσως τότε με καταλάβετε...

Ἐν πρώτοις, θὰ σάς πω τὴν ἡλικία μου. Εἶμαι σαρανταπεντε χρονῶν. Μά... πῶς να σάς τὸ ἐξηγήσω; Εἶμαι σαρανταπεντε χρονῶν... ὅπως ἦσαν ἡ γυναῖκες ἄλλοτε. Ἐχω φίλες τῆς ἡλικίας μου πού εἶνε ἀκόμα νέες γυναῖκες. Ἐγώ, στὰ τριάντα μου χρόνια ἔπαψα να θεωρῶ τὸν ἑαυτὸ μου νέον, ὅπως ἔκανε ἡ μητέρα μου καὶ, πρὶν αὐτῆ, ἡ μητέρα της. Ἡ ζωὴ μου εἶχε δώσει ὡς τότε ὅ,τι μπορούσα να περιμένω ἀπ' αὐτὴν. Δὲν ἦμουν ποτὲ δυστυχισμένη καὶ δὲν στερήθηκα ποτὲ τὰ χρήματα, πού ἡ ἔλλειψί τους τόσες στενοχώριες φέρνει. Ἀπὸ τὴν παιδικὴ μου ἡλικία εἶχα ὅ,τι μου χρειαζόταν, με τὸ παραπάνω μάλιστα. Τὸ καλοκαίρι πηγαίναμε στὴν ἀκροθαλασσιά, ὅπου οἱ γονεῖς μου εἶχαν μιὰ βίλλα. Σὲ ἡλικία δεκαπέντε χρονῶν, με πήραν καὶ με ταξίδεψαν στὴν Ἰταλία. Κατόπιν, ἔμεινα κάμποσο καιρὸ σ' ἓνα ἀγγλικὸ οἰκοτροφεῖο. Μὰ ἔνοιωθα ἐκεῖ τὸ ἑαυτὸ μου πολὺ ἐλεύθερο καὶ θέλησα να ξαναγυρίσω στὸ σπίτι. Ἦμουν μιὰ νέα κόρη πολὺ καλοαναθρεμμένη, πού ὄλα με φόβιζαν: τὰ βιβλία πού ἐκλείναν ἀσχημες ἀποκαλύψεις γιὰ τὴ ζωὴ, οἱ νέοι πού σὲ παίρνουν περίπατο με τὴν βάρκα καὶ πού μπορούν να ξεθαρρέψουν τόσο, ὡστε να σὲ φιλήσουν, ἡ γυναῖκες πού μυρίζουν πολὺ ὡμορφα, πού χαμογελοῦν πολὺ εὐγενικά καὶ γιὰ τίς ὁποῖες δὲν ξέρει κανεὶς ποτὲ ἂν συμπεριφέρονται καλά. Ἔτσι, μονάχα στὸ σπίτι ἐνοιωθα τὸν ἑαυτὸ μου ἀσφαλισμένον.

Ἄν καὶ εἶχαμε δυὸ ὑπρέτριες, ἔφτιαχνα μόνη μου τὸ κρεβάτι μου. Μιὰ μοδίστρα πού ἐρχότανε δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα, με μάθαινε να ράβω τὰ φορέματά μου. Ἦξερα πῶς ἡ προίκα μου ἦταν μεγάλη, ὅπως ἐπίσης ἤξερα πῶς ἦμουν ὡραία. Ὅταν καμμιά φορά ἡ μαμὰ μ' ἄφηνε να βγαίνω μόνη μου ἔξω, οἱ νέοι ἄνδρες με παρακολουθοῦσαν. Αὐτὸ μ' ἀναστάτωνε, μου ἔφερνε δάκρυα στὰ μάτια καὶ γιὰ να ξεφύγω, διέσχιζα σάν τρελλὴ τὸν δρόμο, χωρὶς να προσέχω σ' ἀμάξια πού μπορούσαν να με πατήσουν.

Ἡ ἐπιφυλακτικότης μου μ' ἔκανε λίγο διαφορετικὴ ἀπὸ τίς ἄλλες νέες. Τὰ ἀστεία πού ἐκείνες λένε μεταξύ τους γιὰ τὸν ἔρωτα, με σοκάριζαν. «Πόσο ντεμοντέ εἶσαι!» μου εἶπε μιὰ μέρα κάποιον φίλη μου, βλέποντάς με να κοκκινίζω γιὰ κάποιον ἀστεῖο πού εἶχε πῆ.

— Σὲ ἡλικία εἴκοσι χρονῶν παντρεύτηκα. Οἱ γονεῖς μου ἦσαν τόσο εὐτυχισμένοι, ὡστε μ' ἐμπόδιζαν να κυττάξω μόνη μου τὴν ἴδια μου τὴν εὐτυχία.

— Τὰ συγκεντρῶνε ὄλα! ἔλεγε ἡ μαμὰ μιλῶντας στίς εἶλες της γιὰ τὸ μέλλον τοῦ γαμπροῦ της.

Καὶ σὲ μενα ἐπρόσθετε:

— Οὔτε σ' ὄνειρό σου δὲν θὰ μπορούσες να τὸν φανταστῆς καλύτερον...

Τὸ ἀντέλησθην καὶ μόνη μου αὐτό. Ὁ Πῶλ Κουρτιέ, ὁ μνηστήρ μου, ἄρρεσε σὲ ὄλον τὸ κόσμον. Καὶ σὲ μενα, φυσικά. Καὶ ξανάλεγα ὄλοένα: «Τὸν ἀγαπῶ τρελλά!» Τὸ μόνον ἀσχημὸ ἦταν ὅτι ἔπρεπε να πῶνε να κατοικήσουμε στὴν ἐπαρχία ἐπειδὴ ὁ μνηστήρ μου εἶχε ἐκεῖ ἓνα ἐργοστάσιο βιομημάτων.

— Αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά σημασία, μου ἔλεγε ἡ μαμὰ. Ὅταν ἀγαπᾷ κανεὶς, εὐχαριστιέται παντοῦ.

— Καὶ πολὺ περισσότερο ἔταν λατρεῖ ἀκόμα περισσό-

τερο! τῆς ἀπαντοῦσα ἐνθουσιασμένη.

Ἔτσι παντρεύτηκα καὶ πήγα με τὸν σύζυγό μου στὴν ἐπαρχία. Κι' ἐξακολούθησα να εἶμαι εὐτυχισμένη. Δηλαδή ἤσυχη. Δὲν μου ἔλειπε τίποτε. Ὁ σύζυγός μου μου ξανάλεγε ὄλοένα ὅτι λίγοι ἄνδρες εἶχαν τόσα χαρίσματα ὡς αὐτός. Ἦταν πιστός, ἐργατικὸς, δὲν τοῦ ἄρεσαν ἡ γυναῖκες, δὲν ἔπινε, δὲν κάπνιζε. Θὰ μπορούσα να προσθέσω πῶς ἦταν καὶ λίγο οἰκονόμος, γιὰ τὸ δὲν τοῦ ἄρεσαν τὰ πολλὰ ἔξωδα...

Σὲ λίγο καιρὸ, ἡ Κατερίνα, ἡ κόρη μας, ἦρθε στὸν κόσμον. Μὰ δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα ν' ἀσχολοῦμαι μ' αὐτῆ. Ὁ Πῶλ εἶχε φέρει μιὰ Ἀγγλίδα παραμάννα, ἡ ὁποία δὲν μ' ἄφηνε να τὴν φιλάω. Παραπονέθηκα λίγο, μὰ ὁ ἄνδρας μου μου ἀπάντησε ὅτι μοναχὴ μου θ' ἀνάτρεφα ἀνόητα τὸ παιδί μου. Βρήκα πῶς εἶχε δίκην, ὅπως εὕρισκα πῶς εἶχε δίκην σὲ κάθε τι πού ἔκανα. Καὶ ὅταν κάποτε μου εἶπε, σὲ μενα πού ἐπληττα τόσο, ὅτι ἦμουν πολὺ πληκτικὴ, εἶχε πάλι δίκην, κι' ἀκόμα εἶχε δίκην ὅταν ἄρχισε να μ' ἀπατά.

— Σοῦ ἔμεινα ἔξη χρόνια πιστός! μου φώναξε μιὰ μέρα πού τόλμησα να τὸν κατηγορήσω. Τί μπορούσες να ἤθελες περισσότερο;

Ἦταν ἀλήθεια. Μου εἶχε μείνει πιστός ἔξη χρόνια. Ὁχι, δὲν ἔπρεπε να παραπονοῦμαι. Ἐξ ἄλλου, γιὰ τὸ να παραπονοῦμαι, ἀφοῦ ἡ ἀπιστίας του δὲν μ' ἔκαναν να ὑποφέρω; Γιὰ τίποτε δὲν μ' ἐνοιαζε πειὰ. Ἄν ἔφτιαχνα καινούργια φορέματα, τὸ ἔκανα αὐτὸ γιὰ τὴ κοινωνικὴ μου θέσις μου ἐπέβαλλε να εἶμαι καλά ντυμένη. Δίναμε ἐπίσημα γεύματα τρεῖς φορές τὸ χρόνο. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φίλους μου προσπαθοῦσαν να μου φανοῦν ἀξιαγάπητοι σ' αὐτά. Μὰ τοὺς ἔδινα να καταλάβουν ὅτι δὲν μου ἄρεσαν... Ἄν κανένας ἀπ' αὐτοὺς μου εἶχε ἄρρεσει... Μὰ ὄχι, ὄχι!... Τί εἶν' αὐτὰ πού φαντάζομαι τώρα;... Δὲν πέρασε ποτὲ ἀπὸ τὸ μυαλό μου, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ἡ σκέψις τῆς ἀμαρτίας. Ἐνα ἔτοιο πράγμα θὰ μου φαινόταν τερατῶδες...

Ἡ μόνη μου χαρὰ, ἡ μόνη διασκέδασις ἦταν ἡ κόρη μου. Σὲ ἡλικία ἑπτὰ ἐτῶν, ὁ πατέρας της τὴν ἐκλείσε σ' ἓνα λυκεῖο στὸ Παρίσι. Αὐτὸ ὅμως δὲν μᾶς ἐμπόδιζε ν' ἀναπιώμαστε με πάθος. Κι' ὅσο μεγάλωνε ἡ Κατερίνα, τόσο πιὸ μεγάλες ἐπιστολές μου ἔστειλε, στίς ὁποῖες δὲν παρέλειπε να μου γράφει καμμιά λεπτομέρεια τῆς ζωῆς της. Ὁ Πῶλ εὕρισκε τὴν ἀγάπη αὐτῆ ὑπερβολικὴ καὶ γελοία καὶ συχνὰ μου ἔκανε σκηνές στὸ τραπέζι. Μὰ αὐτὸ

τὴν μεγάλωνε ἀκόμα περισσότερο.

Ὅταν ἡ μικρὴ ἔγινε δεκαεφτά χρονῶν, ὁ Πῶλ ἀποφάσισε να τὴν στείλῃ γιὰ δυὸ χρόνια στὴν Ἀγγλία γιὰ να συμπληρώσῃ τίς σπουδές της. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ οὔτε στὸ σπίτι θὰ ξαναγύριζε, οὔτε κι' ἐγώ θὰ πήγαινα να τὴν ἐπισκεφθῶ.

Ἀπὸ τὴν Ἀγγλία ἡ Κατερίνα μου ἔγραφε ἀπελπισμένες ἐπιστολές. Ἦταν ἓνα κορίτσι φρόνιμο καὶ δειλὸ. Ὅπως ἦμουν κι' ἐγώ. Μου ἔμοιζε τόσο, ὡστε νόμιζα πῶς ξαναζοῦσα γιὰ δευτέρη φορά σ' αὐτὴν. Ὁνειρευόμουν τὸ μέλλον της με πολὺ περισσότερο πάθος ἀπ' ὅτι εἶχα ὄνειρευθῆ τὸ δικό μου. «Πρέπει να γίνῃ εὐτυχισμένη! ἔλεγα. Ἄ! πιὸ πολὺ εὐτυχισμένη!» Κι' ἔπειτα σκεφτόμουν: Πιὸ εὐτυχισμένη; Μὰ αὐτὸ ἦταν μιὰ ἀχαριστία ἐκ μέρους μου πρὸς τὴ μοῖρα πού μου εἶχε χαρίσει μιὰ γαλήνια κι' ἀξιοπρεπῆ ζωὴ. Τί μπορούσα λοιπὸν να εὐχηθῶ περισσότερο γιὰ τὴν κόρη μου παρὰ μιὰ ζωὴ ἐντελῶς ὅμοια με τὴν δική

— Σοῦ ἔμεινα ἔξη χρόνια πιστός!...

μου, αφού κι' αυτή ήταν έντελως όμοια μ' έμένα;... Τό πρώτο από τὰ δυό σκληρά αυτά χρόνια κόντευε νά τελειώση, όταν ο σύζυγός μου πέθανε ξαφνικά... "Όχι στο σπίτι του, αλλά στο σπίτι μιάς άλλης γυναίκας... "Έτσι τουλάχιστον πίστεψα εγώ, αν και μου είπαν πώς τον είχαν βρή νεκρό στο δρόμο...

Μά τί σημασία είχε αυτό; Τό γεγονός ήταν πώς ή- μουν πειά χήρα. Καί είν' αλήθεια ότι ο θάνατος του συ- ζύγου μου δέν προκάλεσε τόν σπαραγμό πού νόμιζα πώς έπρεπε νά νοιώσω...

"Έξ άλλου, ή άγαπημένη μου Κατερίνα είχε ξαναγυ- ρίσει στο σπίτι κ' ή εύτυχία πού νοιώθαμε γιατί βρισκό- μαστε κοντά, νικούσε κάθε λύπη.

Τώρα πού μπορούσαμε νά οργανώσουμε τή ζωή μας ό- πως θέλαμε, αποφασίσαμε νά εγκατασταθούμε στο Παρίσι. "Αγόρασα μιά μικρή βίλλα στο "Ωτέιγ με κήπο αρκετά με- γάλο, γεμάτον δέντρα, πού μ'αξ έκρυβε από τὰ γειτονικά σπίτια. "Η δυό υπηρέτριές μου μ' άκολουθήσαν. Κι' έξακο- λούθησα νά κάνω κοντά στην κόρη μου μιά ζωή τόσο γα- λήνια όσο και στην έπαρχία.

"Η Κατερίνα μου είχε πιάσει φιλιές με τις παλιές συμ- μαθήτριές της κι' έβγαине συχνά έξω μαζί τους. Ξαναγυ- ρίζοντας μου διηγόταν τὰ πάν- τα και γελούσαμε μαζί...

Τής είχα δώσει απόλυτη έ- λευθερία, κι' έτσι διάλεξε τόν σύζυγό της μόνη της, χωρίς ν' άνακατευθώ εγώ καθόλου στην υπόθεσι αυτή, όπως έκαναν για μένα οι γονείς μου. "Από καιρό μου μιλούσε γι' αυτόν, χωρίς εγώ νά τόν ξέρω καθόλου. Καί τέλος ένα πρωί τόν είδα. "Ήταν έντελως ο άνδρας πού ταιρίαζε σε μιά κόρη σαν την Κατερίνα, ο άνδρας ο καμω- μένος νά της άρέσει, όπως είχε άρέσει σε μένα ο πατέρας της. Είχε όλα τὰ χαρίσματα και τόν συμπάθησα πολύ.

"Όστόσο, χωρίς νά ξέρω για- τί, εκείνη τή νύχτα κοιμήθηκα άσχημα ή, μάλλον, δέν κοιμή- θηκα καθόλου. Φανταζόμουν πώς αυτό μου συνέβαινε από την εύτυχία μου κι' έλεγα όλο- ένα : «Τέλειος, τέλειος όπως ή- ταν ο σύζυγός μου...»

Μά εξαφνα, σε κάποια στιγ- μή, άρχισα νά κλαίω... Εύτυ- χώς, πριν ξημερώση, ξαναβρή- κα τὰ λογικά μου και την ά- πόλυτη ίκανοποίησι πού έπρεπε νά νοιώθω για ένα τέτοιο πε- ριστατικό.

Παντρεύτηκαν σε λίγο καιρό και τίποτε στη ζωή μου δέν με τάραξε περισσότερο από την θλίψι πού ένιωσα όταν χωρί- στηκα από την κόρη μου. Στις έπιστολές πού μου έστειλε ή Κατερίνα, καθ' όλη την διάρκεια του γαμηλιού τους τα- ξιδιού, δέν έπαυε νά μου επαναλαμβάνη : «Είμαι πολύ εύ- τυχημένη», όπως έγραφα κι' εγώ στη δική μου μαμά πρό είκοσι χρόνων.

***

"Όταν οι νεόνυμφοι ξαναγύρισαν από τὸ ταξίδι τους κι' εγκαταστάθηκαν στο Παρίσι, ή Κατερίνα έρχόταν και μ' έβλεπε μέρα παρά μέρα. Τις άλλες ήμέρες πήγαινα και την έβλεπα εγώ. "Ο γάμος της δέν είχε λιγοστέψει καθό- λου την αγάπη μας. "Απεναντίας μάλιστα, κάθε είδους λε- πτομέρειες συντελοῦσαν ώστε νά την μεγαλώσουν ακόμα περισσότερο. "Όταν, λίγες βδομάδες μετά την επιστροφή της, ήρθε και μου παραπονέθηκε —ω! πολύ λίγο!— για τὰ λίγα χρήματα πού της έδινε ο σύζυγός της για τις του- αλέττες και με ρώτησε αν ή καμαριέρα μου μπορούσε νά έξακολουθήση νά ράβη τὰ φορέματά της, ένιωσα μιά με- γάλη χαρά. "Έτσι θα μπορούσα νά φροντίζω ακόμα για την κόρη μου. «Κι' εγώ —της είπα— στην αρχή του γάμου μου έραβα τὰ φορέματά μου στο σπίτι. Οι φρόνιμοι σύ- ζυγοι, βλέπεις, δέν θέλουν νά ξεοδεύουν πολλά χρήματα...»

"Όστόσο, από τότε άρχισε νά με ξαφνιαζή συχνά με με-

ρικές έξεγέρσεις της έναντίον της συμπεριφορᾶς του συζύ- γου της και με μερικές άυστηρές κρίσεις της γι' αυτόν, τις όποιες εγώ δέν θα επέτρεπα ποτέ στον έαυτό μου. Μά κατώρθωνα νά την καθουσχάζω γρήγορα.

"Όταν ή Κατερίνα έγινε έγκυος, παρακαλούσα τὸ Θεό νά της χαρίση μιά κόρη, γιατί ή δική μου κόρη με είχε κάνει εύτυχημένη. Καί γέννησε πραγματικά ένα ωραίο ξανθό κοριτσάκι. "Επειδή ή "Αγγλίδες παραμάνες πληρώ- νονται ακριβά σήμερα, της έπήραν μιά γρηά Γαλλίδα νταντά.

Δέν ήθελα νά λείπη τίποτε από την νέα μητέρα κι' έ- πειδή ο σύζυγός της ήταν ακόμα πιο οίκονόμος από τόν δικό μου, πολλαπλασίασα τις δαπάνες πού έκανα γι' αυ- τήν. "Έτσι αναγκάστηκα νά απολύσω την μιά μου υπηρέ- τρια, την μαγειρίσσα, γιατί ή άλλη, ή Βέρθα, ήταν άπα- ραίτητη στην κόρη μου, την όποια έξακολουθούσε νά ρα- βη. "Έκανα τὰ ψώνια μου μόνη μου, έτρωγα ό,τι και νά ήταν κι' έπαψα νά ράβω καινούργια φορέματα. Μά όλες αυτές ή στερήσεις δέν είχαν καμμιά σημασία, αφού ή εύ- τυχία της Κατερίνας ήταν και εύτυχία δικήμου. "Αφού της άρεσε νά είνε κομψή, μπορούσα νά πουλήσω εύχαρίστως για νά την ίκανοποιήσω τὰ πάντα, ως τὸ τελευταίο μου έ-

πιπλο. Μπορούσα νά πάω νά ζήσω σε μιά μικρή καμαρού- λα, νά κρυσώω, νά πεινάσω! Κι' όλ' αυτά γιατί την αγα- πούσα την μικρούλα μου κό- ρη!... "Ω! ναι, πόσο την ά- γαπούσα και πόσο την ά- γαπώ!

Ναι, πάτερ μου, ήσυχά- ζω... "Ω! πάτερ μου, μην παίρνετε αυτό τόν τόνο πού με κάνει και χάνω τὸ θάρ- ρος μου... Νά, ήσυχασα πειά... κι' έξακολουθώ...

Δέν ξέρετε πόση εμπιστο- σύνη είχε ή κόρη μου σε μέ- να... Μου τὰ διηγόταν όλα... Δέν μου έκρυβε τίποτε... "Η- ξερα πού πήγαινε μόνης της, ήξερα πού πήγαινε με τόν σύ- ζυγό της, αν και ο τελευταί- ος, επειδή δέν τὸ περίσσευε καιρός, σπανίως την συνώ- δευε έξω. Είχε έξελιχθῆ, βλέ- πετε, σε σπουδαίον επιχειρη- ματία και τόν άπασχολούσαν ή δουλειές του, τὰ ραντεβού του, τὰ γεύματό του...

... Μιά μέρα, πρό δύο μη- νών, είχα πάει στο σπίτι της Κατερίνας, κατά τις πέντε τὸ απόγευμα... Μά, παραδόξως, δέν την βρήκα εκεί. "Η κα- μαριέρα της μου είπε ότι είχε πάει στις τρεις στον οδοντοι- ατρό της κι' ότι έπρεπε νά εί- χε γυρίσει πρό μιάς ώρας... Αυτή ή άργητά της με παρα-

ξένεψε και άορίστως με άνησύχησε...

Τέλος, ξαναγύρισε. Μά, καθώς την είδα, μου φάνηκε πώς δέν άναγνώρισα στην αρχή την κόρη μου σ' αυτή την νέα γυναίκα, πού τὸ πρόσωπό της ήταν χλωμό, πού τὰ μάτια της έλαμπαν παράδοξα και πού μου φώναξε μ' ένα άστείο ύφος : «Μπα! μαμά, εἶσ' εδῶ!» σαν νά μην περι- μενε την έπίσκεψί μου...

"Επειτα δικαιολογήθηκε και μου έδωσε εξηγήσεις —ω! πολύ φυσικές... Μου είπε ότι ο γιατρός της την είχε καθυ- στερήσει πολύ, ότι είχε συναντήσει στο δρόμο κάποια φί- λη της, ότι φλυάρησαν λίγο...

Μά, παρ' όλ' αυτά, ξαναγύρισα άνήσυχη στο σπίτι μου. Την μεθεπομένη, όταν πήγα πάλι νά έπισκεφθῶ την Κα- τερίνα, μου είπε :

— Αύριο θα πάρω τὸ τσάι μου στο σπίτι της φίλης μου Ζανίν... Και δέν ξέρω πότε θα ξεμπερδέψω... Μην κάνης λοιπόν τόν κόπο νάρθης... Θα σε ξαναϊδῶ τὸ Σάββατο...

Την έπομένη βδομάδα μου είπε πώς θάπαιρνε τὸ τσάι της στην φίλη της Μαθίλδης και κατόπιν στην "Εριέ- τας... "Επειδή ποτέ ή φίλες της δέν την άπασχολούσαν τό- σο, της έκανα την παρατήρησι.

Του κάκου της ψιθύριζα : «Σώπα! Σώπα!»

— "Έχεις δίκη, μαμά, μου άπάντησε άπλά.

Κατόπιν, για να δικαιολογηται για τις ήμέρες που δεν θα μπορούσαμε να βλεπόμαστε, έλεγε ότι είχε να κάνει ψώνια ή μεγάλες πορείες, που της επέβαλλε ο γιατρός.

— "Εσύ, μαμά, δεν μπορείς νάρθης μαζί μου, έπρόσθετε. Θα κουραζόσουν πολύ...

"Όταν δεν πήγαινα στο σπίτι της, δεν έβγαίνα καθόλου έξω. Και ήμουν θλιμμένη. «Μου λείπει ή Κατερίνα μου, έλεγα. Δεν της άρέσει πειά ή συντροφιά μου... ή φίλες της την εύχριστούν περισσότερο...» Και σαν να μην έφτανε αυτό, με σπάραζε ή ιδέα ότι το Πάσχα πλησίαζε κι' ότι ή Κατερίνα θα πήγαινε για τρεις βδομάδες στη Νορμανδία, όπου ο σύζυγός της είχε ένα κτήμα.

***

"Ένα πρωί άκουσα βήματα στον κήπο της βίλλας μου και κύτταξα από το παράθυρο. Ήταν ή Κατερίνα!... ή Κατερίνα αυτή την ώρα! Κατέβηκα άμέσως και άνοιξα... ή κόρη ρίχτηκε στην άγκαλιά μου κλαίγοντας τόσο δυνατά, ώστε τ' άχασα. Νόμισα πως είχε πεθάνει το παιδί της ή ο σύζυγός της... Μά με καθούχασε, λέγοντάς μου ότι έπρόκειτο για την ίδια.

— "Είσαι άρρωστη;

— "Όχι.

— "Δυστυχισμένη;

— "Ω! όχι... ή Απεναντίας...

Δεν καταλάβαινα τίποτε... Μέσ' στην κάμαρά μου έπαψε να κλαίη και μίλησε.

— Σε πυρακαλώ να με συχωρήσης, μαμά, που σε φόβισα τόσο, καθώς επίσης και γιατί δεν φάνηκα ειλικρινής απέναντί σου τον τελευταίο καιρό.

Τά λόγια που μου είπε κατόπιν δεν τ' άθυμούμαι πειά... ή φριχτή πραγματικότητα ήταν αυτή: είχε έραστή! ή μικρή μου κόρη είχε έραστή! Κι' ένω έγω προσπαθούσα να καταλάβω ένα τέτοιο πράγμα χωρίς να το κατορθώνω, ή Κατερίνα άρχισε να μου μιλάη για 'κεινον, για την γοητεία του, για τ' άχαρίσματά του, για την εύτυχία τους... Του κάκου της ψιθύριζα: «Σώπα!.. Σώπα!..» ή Εκείνη έξακολουθούσε να μου μιλάη για τον άγαπημένο της, σαν να παραληρούσε. Και το πρόσωπό της είχε μια τέτοια έκφραση πάθους, ώστε νόμισα πως είχε τρελλαθί. Τότε, μέσ' στον ξαφνικό τρόπο μου πως έχασε το λογικό της, την άγκάλιασα με λαχτάρα...

Δεν θυμούμαι πειά ούτε τις στιγμές που έπακολούθησαν, ούτε τις σκέψεις που έκανα όταν ή κόρη μου έφυγε... Θυμούμαι μόνο πως ήμουν καθισμένη κοντά στο παράθυρο μπροστά στα δέντρα που τ' άγαπούσα από μικρό κοριτσάκι. Είκονες και σκέψεις τρομερές περνούσαν από το μυαλό μου: ή κόρη μου... ο έραστής της... ή κόρη μου που ήταν τόσο όμοια με μένα... ή κόρη μου που ήταν το άλλο έγώ μου... Κι' έπειτα όλα μπερδεύοντουσαν σ' έναν τρομερό ίλιγγο...

ήν άλλη μέρα ή Κατερίνα ήρθε πάλι στο σπίτι μου... "Ω! Θεέ μου! πως έκλαιγε έτσι; Έκλαιγε γιατί ήταν άποχρωμένη να έγκαταλείψη τον άγαπημένο της κατά τις ήμέρες του Πάσχα που θα έλειπε με τον σύζυγό της στο κτήμα τους στη Νορμανδία... Κ' ήρθε να μου ζητήση μια χάρι... ήρθε να της έτρέψω να στέλνη σε μένα τ' άγράμματα που προσωρίζόντουσαν γι' αυτόν κι' έπειτα να του τ' άστέλνω έγω ταχυδρομικώς.

Έίχε πέσει γονατιστή... Μου έίπε ακόμα ότι κι' ο έραστής της τις άπαντήσεις του θα τις έστελνε σε μένα κι' έπειτα θα τις άκλεινε έγω μέσα στα γράμματά μου.

Θεέ μου... ή κόρη μου, ή μικρή μου κόρη με άπροκαλούσε φρίκη... Μετανοούσα για τ' άιλιά που τή; είχα δώσει στον τρόπο μου... ήν νόμιζα τρελλή... Μά μήπως δεν ήταν τρελλή πραγματικά; Μήπως αυτό δεν ήταν ή μόνη της δικαιολογία;... Δεν είχε καμμιά άλλη... Να κάνη ένα τέτοιο τρομερό πράγμα μια γυναίκα εύτυχισμένη, ή γυναίκα τόσο εύτυχισμένη! Ήταν τρελλή και μόνο έγω μπο-

ρούσα να την σώσω... Πώς;... Να πείσω αυτό τον άθρωπο να την άφήση ήσυχη... Μά άγνοούσα το όνομά του, την διεύθυνσί του. Μπα! αν δεχόμουν να στέλνουν σ' έμένα τις έπιστολές του θα τ' άθαινα... Και τότε θα πήγαινα στο σπίτι του για να του μιλήσω... Να του μιλήσω!... Να μιλήσω στον έραστή της κόρης μου...

Το άλλο πρωί ξαναπήγα στης κόρης μου. ή Κατερίνα κάρφωσε άμέσως τ' άμάτια της άπάνω μου, περιμένοντας μ' άγωνία ν' άνοιξω το στόμα μου. Και όταν της είπα: «Ναι... δέχομαι», ρίχτηκε στην άγκαλιά μου, τραυλίζοντας από εύτυχία.

Ξαναϊδωθήκαμε και άλλες φορές ως την ήμέρα της άναχωρήσεώς της, μά δεν μιλήσαμε πειά για τίποτε. "Όταν τέλος έφυγε, νοιώθοντάς την μακριά από μένα, άισθάνθηκα κάποια γαλήνη. «Δεν είδε αυτό τον άθρωπο σήμερα! συλλογιζόμουν. Δεν θα τον δη ούτε αύριο...» "Στ' άλήθεια, ένοιωθα τον έαυτό μου καλύτερα, άνέπνεα πιο έλεύθερα...

"Άλλοίμονο! την μεθεπομένη ή πρώτη έπιστολή της έφτασε... Μια έπιστολή τόσο όγκώδης, ώστε είχε επάνω τρία γραμματόσημα... Δεν τολμούσα να την άνοιξω... Τ' άδάχτυλα μου έτρεμαν... Μά την άνοιξα επιτέλους κ' είδα πως είχε μέσα μια άλλη έπιστολή, επάνω στην όποια ήταν γραμμένα το όνομα και ή διεύθυνσις εκείνου, του έραστού της.

Ζάκ Φρεμόν... Τον έλεγα Ζάκ Φρεμόν!... Και κατοικούσε σ' ένα μικρό άγνωστο δρόμο στη Μονμάρτη, σε μια συνοικία δηλαδή όπου ποτέ μου δεν είχα πάει...

ήηρα την δεύτερη εκείνη έπιστολή και τή ζύγισα στα χέρια μου... Φανταζόμουν όλες τις τρελλές έκφράσεις πάθους που έκλεινε μέσα... Και τις είχε γράψει ή κόρη μου... ή κόρη ή δική μου...

Για μια στιγμή μου ήρθε ο πειρασμός ν' άνοιξω αυτό το φάκελλο... Μά δεν ήμουν ίκανή για μια τέτοια προστυχία...

"Όλη την ήμέρα κράτησα την έπιστολή αυτή άπάνω μου σαν ένα άναμμένο κάρβουνο που μ' έκαιγε... Κατά το θράδυ ωστόσο πήγα και την έρριξα στο ταχυδρομείο. Κι' αυτό έξακολούθησε δύο έβδομάδες... Στο διάστημα αυτό δεν είχα θρη ούτε μια στιγμή γαλήνης. "Αναρωτιόμουν διαρκώς: Τί πρέπει να κάνω για να την σώσω; Τί να κάνω; Τί να κάνω;

Τέλος έφτασε ή χθεσινή μέρα, ή παραμονή της έπιστροφής της κόρης μου... Θα ξαναγύριζε και θα έτρεχε

στην άγκαλιά του Ζάκ της... "Επρεπε να επέμβω και να τή σώσω...

Χωρίς να ξέρω κ' ή ίδια τί έπρόκειτο να κάνω, ντύθηκα κι' έτρεξα στο σπίτι του φίλου της... "Ο ίδιος ήρθε και μου άνοιξε...

"Ήταν ψηλός, ώραιος, με γαλάζια μάτια...

— Κύριε, τραύλισα, ήρθα γιατί...

Μά ή φωνή μου πνίγηκε. Είχα άναγνωρίσει αυτό τον άγνωστο. Ήταν ο ίδιος που άπασχολούσε τ' άνειρά μου, όταν ήμουν ακόμα κορίτσι... "Ετσι τον φανταζόμουν τότε τον άθρωπο που θ' άγαπούσα. Και σκέφθηκα: «Αυτός ο άθρωπος είναι διαφορετικός απ' όλους τους άλλους. ής άρέσει όπως θα άρεσε σε μένα αν τον συναντούσα στη ζωή μου. "Αν τ' άπαιτήση αυτός, θα έγκαταλείψη τ' άσύζυγό της και το παιδί της και θα καταστραφή...». Τότε κατάλαβα ότι το καθήκον μου ήταν να προλάβω αυτό το πράγμα... "Ανοιξα την τσάντα μου τάχα για να πάρω το μαντήλι μου κι' έβγαλα τ' ά Ζάκ έπεσε άμέσως κάτω κι' έγω έφυγα τρέχοντας. Κανένας δεν με είδε. Σήμερα τ' άπρωί έμαθα απ' τις έφημερίδες ότι ο Ζάκ πέθανε κι' ότι δεν άπεκάλυψαν κανένα ίχνος.

Τώρα πάτερ μου μάθατε την άλήθεια... Μου φαίνεται πως έκανα το καθήκον μου... πως έσωσα την κόρη μου από τον άθρωπο που άγαπούσε, από τον άθρωπο που θ' άγαπούσα κι' έγω ή ίδια. Λυπηθήτε με!... Λυπηθήτε με!...

Χωρίς να διστάσω, πυροβόλησα...